

วันธรรมทาง

Update Tour & Travels Co., Ltd.

ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว เลขที่ 11/06037

1/60 ซอยอนามัยงามเจริญ 12 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150

Tel. 024054561 , 0898119139 , เบอร์อินเดีย +919958345173

Website: www.wanramtang.com E-Mail: wanramtang@hotmail.com

Line ID: @wanramtang

ทัวร์อินเดีย กับ ครูเงาะ GROUP 1

พาราณสี พุทธคยา ราชคฤห์ นาลันทา

14-18 กุมภาพันธ์ 2567 (5 วัน 4 คืน)

ผู้เดินทางมาบูชากราบไหว้พระพุทธเจ้า ตามพุทธสถานในพุทธภูมิ ล้วนมาด้วยกันด้วยพลังศรัทธาอันเกิดจาก “พุทธวจนะ” ที่ทรงชี้แนวทาง เหมือนว่าเชื้อเชิญ หรือกวักพระหัตถ์ให้โอกาสทองมาได้รับสิ่งที่ดีๆ แก่ชีวิต โดยนำเสนอสังเขปสถาน 4 แห่ง มาเป็นสื่อการเข้าถึงพระรัตนตรัย ตามที่พระอานนท์ทูลถามก่อนเสด็จปรินิพพาน ณ ที่สาละวันทชานในกรุงกุสินาราว่า

"เมื่อกาลก่อน พุทธบริษัทในทิศทั้งหลายต่างพากันมาเพื่อเฝ้าพระตถาคต ย่อมได้เห็น ได้เข้าไปนั่งใกล้ภิกษุผู้ใหญ่ ผู้เจริญใจเหล่านั้น ก็แต่ว่าเมื่อกาลล่วงไปแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า จักไม่ได้เห็น ไม่ได้เข้าไปนั่งใกล้ภิกษุผู้ใหญ่ เจริญใจเหล่านั้นอีก"

พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ดูก่อนอานนท์ สังเขปสถาน 4 แห่ง เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีศรัทธา ด้วยระลึกว่า

พระตถาคต ประสูติ ในที่นี้ ,

พระตถาคต ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในที่นี้ ,

พระตถาคต ยังธรรมจักรให้เป็นไปแล้ว ในที่นี้ ,

พระตถาคต เสด็จปรินิพพาน ด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุ ในที่นี้ ..

ดูก่อนอานนท์ ชนเหล่าใด เทียวจาริกไปยังเจตียสถานเหล่านั้นแล้วมีจิตเลื่อมใส ชนเหล่านั้นทั้งหมด เปื้องหน้าแต่ตายมลายไป จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์"

นี่เป็นคำที่พระพุทธองค์ทรงสอน ในมหาปรินิพพานสูตร ให้วิถีแก่เราได้เข้าไปใกล้พระองค์ทั้งกายและใจ เหมือนอย่างเมื่อทรงยังดำรงพระชนมอยู่ โดยอาศัย “สังเขปสถาน” เป็นสื่อนำเข้าถึงสิ่งควรที่จะดู ควรจะเห็น ควรให้เกิดสังเวช แก่ผู้มีศรัทธาทั้งหลาย และพึงนมัสการด้วยความเคารพ ต่อที่ ประสูติ ตรัสรู้ ประทานปฐมเทศนา และปรินิพพาน

โปรแกรมการเดินทาง

จุดนัดพบ

สนามบินสุวรรณภูมิ ชั้น 4 ประตู 4 บริเวณที่นั่งหน้าประตู ใกล้ๆ Row H-J

วันพุธที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 เวลา 03.30 น. (ตีสามครึ่ง ของคืนวันอังคาร)

DAY 01

วันพุธที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

กรุงเทพ – เดลลี – พาราณสี

03.30 น. พร้อมกันที่ “สนามบินสุวรรณภูมิ” ชั้น 4 ประตู 4 บริเวณ Row H-J * ทีมงานทัวร์ รอที่จุดนัดหมาย ลงทะเบียนรับเอกสารเดินทาง ทีมงานทัวร์พาไปเช็คอิน ออกบัตรโดยสาร และ โหลดกระเป๋าเดินทาง

* จำกัดจำนวนกระเป๋าโหลด คนละ 1 ใบ น้ำหนักกระเป๋า ไม่เกิน 20 กิโลกรัม

07.00 น. ออกเดินทางจาก กรุงเทพ มุ่งหน้าสู่ กรุงนิวเดลี

โดยสารการบินไทย THAI เที่ยวบินที่ TG323 ใช้เวลาเดินทาง 4 ชั่วโมง 25 นาที

รับประทานอาหารเช้า * มีอาหารให้บริการบนเครื่องบิน

09.55 น. เดินทางถึง สนามบินเดลี (Terminal 3) ผ่าน ตม. รับกระเป๋า

* ลากกระเป๋าด้วยตัวเอง ไปเช็คอินสายการบินภายในประเทศ (Air India)

12.00 น. เช็คอิน ออกบัตรโดยสาร และ โหลดกระเป๋าเดินทาง ที่เคาน์เตอร์สายการบิน Air India ผ่าน Security Check แยกย้ายกันไปรอขึ้นเครื่อง

รับประทานอาหารกลางวัน ภายในสนามบิน * ต่างคนต่างซื้อกิน (ค่าอาหารจะไม่รวมในค่าทัวร์)

15.15 น. ออกเดินทางจาก นิวเดลี มุ่งหน้าสู่ เมืองพาราณสี

โดยสารการบิน AIR INDIA เที่ยวบินที่ AI427 ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง 30 นาที

16.45 น. เดินทางถึงสนามบินพาราณสี รับกระเป๋าเดินทาง ขึ้นรถบัส เช็คอินเข้าสู่โรงแรมที่พัก Hotel Madin

19.00 น. รับประทานอาหารค่ำ ที่ห้องอาหารโรงแรม อิ่มแล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย

พารานลี - พุทธคยา

04.00 น. ตื่นนอน

05.00 น. เดินทางไป “**แม่น้ำคงคา**” ลงเรือล่องไปตามลำน้ำคงคา ชมวิถีชีวิตผู้คนริมฝั่งน้ำ ดูพิธีอาบน้ำล้างบาป บูชาพระอาทิตย์ตามความเชื่อของชาวฮินดู ชมกองไฟศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่เคยดับบริเวณท่ามณิกรณิการ์ ทำน้ำที่มีการเผาศพอยู่ตลอดเวลาตามความเชื่อว่าเป็นทำน้ำของพระศิวะ หากนำศพมาเผาและเอากระดูกเข้าถ่านโปรยลงที่น้ำน้ำนี้จะได้ไปสวรรค์ ชมพระอาทิตย์ขึ้นริมฝั่งคงคาซึ่งเรียกได้ว่างดงามที่สุดแห่งหนึ่งในโลก

แม่น้ำคงคา และ ท่ามณิกรณิการ์

แม่น้ำคงคา ตามตำนานได้เล่าไว้ว่า เป็นลูกสาวคนโตของท้าวหิมาวัต เจ้าป่าหิมาพานต์ กับ นางเมนา หรือ เมทกา ลูกสาวคนรองของท้าวหิมาวัต ชื่อ อูมา เป็นภรรยาของพระศิวะ เรื่องของแม่น้ำคงคานี้ มีนิยายเล่าต่าง ๆ กันหลายเรื่อง สุดแต่อาจารย์ใดคิดสร้างขึ้น บางอาจารย์ว่า เจ้าแม่คงคาเป็นภรรยาพระศิวะเจ้า ดูว่าอ่านสนุกดี แต่เรื่องคงคาที่มีชื่อเสียงมากที่สุด คือเรื่องฤๅษีภาคริส บำเพ็ญทุกรกิริยา จนกระทั่งนำเอาน้ำพระคงคาจากสวรรค์มาสู่พื้นโลกได้

ต้นน้ำคงคาเกิดบนเทือกเขาหิมาลัย สูงกว่าระดับน้ำทะเล 4,200 เมตร ณ บริเวณที่เรียกว่า ภาคริส ในคัมภีร์ปุราณะกล่าวว่า แม่น้ำคงคา ไหลพุ่งออกจากโคมิชิหรือปากวู ซึ่งถือเป็นศักดิ์สิทธิ์ เป็นบันไดขั้นแรกที่พระศิวะเสด็จจากบัลลังก์บนยอดเขาไกรลาส แล้วไหลลงมาตามช่องเขาลงสู่ที่ลาดสูงแห่งหนึ่ง เรียกว่า คงโคตริ ที่นั่นถือเป็นแหล่งศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งทางศาสนาฮินดู

ณ เมืองพารานลี บรรดาชาวฮินดู มีความเชื่อว่าต้องได้นมัสการสถานที่สำคัญ อันมีทำน้ำทั้ง 4 คือ ท่าทศเมธ ท่าปัญจคงคา ท่ามณิกรณิการ์ และ ท่าอัสสังคม มีความเชื่อคล้ายกับชาวพุทธเรา ที่มานมัสการสังเวชนียสถานต้องครบ 4 แห่ง จึงจะรู้สึกว่าจะไม่อะไรบกพร่อง แม่น้ำคงคาตรงเมืองพารานลีนี้ ไหลกลับขึ้นทางทิศเหนือ นับว่าแปลกกว่าที่อื่นๆ ในคัมภีร์มหาภารตะจึงสร้างความสำคัญขึ้นว่า ตรงนี้เป็นที่ซึ่งเทวโลก มนุสสโลก ยมโลก มาพบกัน ผู้ใดมาอดอาหารที่นี่หนึ่งเดือน และอาบน้ำตบที่นี่ ผู้นั้นจะมองเห็นเทวดาทั้งหลาย

ท่ามณิกรณิการ์ชาติ นับว่าศักดิ์สิทธิ์และสำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง พิธีกรรมต่าง ๆ ทำกันที่นี่ แม้แต่การเผาศพ ในคัมภีร์ปุราณะยืนยันว่าพระศิวะเสด็จมาที่นี่ ต่างหูของพระองค์ข้างหนึ่งหลุดตกลง ณ ที่ตรงนี้ จึงเรียกว่า มณิกรณิการ์ ตามชื่อของต่างหูนั้น ทำน้ำนี้จึงถือว่าเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งในบรรดาทำน้ำทั้งหลาย ทุกคนต้องการให้ศพของตนได้มาเผาที่นี่ และทุกคนพยายามมาอาบน้ำตบที่นี่ด้วย จึงนับว่าเป็นภาพที่แปลกประหลาดที่สุดในโลก คือ คนเป็นคนตายอาบน้ำและเผาศพอยู่ที่นี่ด้วยกัน

เพลิงที่จุดไว้ 4,000 ปี จึงไม่เคยดับ มีศพหามกันมาไม่เคยหยุด เรียกว่า เผากันทั้งปีเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ เมื่อกองไฟกองหนึ่งมอดลงญาติของผู้ตายจัดการระบายกระดูกเข้าถ่านลงแม่น้ำคงคาไปแล้ว เจ้าภาพของศพที่คอยอยู่ก็เข้าแทนที่ ขนดินพินดินใหญ่ ๆ ออกมาวางซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เป็นรูปเหลี่ยม เมื่อสูงพอสมควรแล้ว เขาก็ช่วยกันหามศพลงจากแคร่ สังเกตว่าบางศพยังสดมาก เพราะเมื่อขึ้นมาถูกหัวตัวยังงอได้ ศพนั้นจะถูกนำไปวางลงบนกองฟืน แล้วจึงเอาฟืนที่เหลือสุ่มลงไป จนกระทั่งมองไม่เห็นศพ เสร็จแล้วเอาน้ำมันราดแล้วจุดไฟขึ้น ญาติมิตรทั้งหลายจะมารุมล้อมที่กองฟืน พวกเขาล้างน้ำตาแสดงความอาลัยอย่างสุดซึ้ง เคารพหัตถ์ที่สมัยนี้ห้ามมิให้ผู้เป็นเมียต้องกระโดดเข้ากองไฟตายตามผู้เป็นสามี มิฉะนั้นแล้ว ภาพเช่นนั้นคงยังมีโอกาสได้เห็น

เมืองพารานสี

มีการเล่าสืบต่อกันไว้พอเป็นต้นแบบของ ชื่อเมืองพารานสี ว่า ในมหากบิลชาดกกล่าวว่า พารานสี มาจาก วานร กับ สีสะ รวมกันเข้าเป็น วานรสีสะ โดยอ้างถึงมหากบิลโพธิสัตว์ ผู้เป็นหัวหน้าวานร มีบริวาร 500 ตำนานเรื่องลิงขวลิงดำ ได้แสดงคุณเครื่องแห่งธรรมของความเป็นผู้นำให้บริวารและพระเจ้ากรุงพารานสีฟัง เมื่อสิ้นชีพแล้ว จึงนำอัฐิในส่วนศีรษะของพญาวานรนั้นมาไว้ที่เจดีย์ใกล้ทางสามแพร่งแห่งเมือง จึงได้นามว่า วารานสี เมืองแห่งศีรษะของพระยาวานรโพธิสัตว์

ในคู่มือการท่องเที่ยวของรัฐยูเอสบี บอกว่า วารานสี ได้มาจาก คำว่า วารุน กับ อสี เพราะเป็นที่บรรจบของแม่น้ำวรุณ กับแม่น้ำอสี ก่อนจะไหลลงสู่คงคาที่ท่าอิเกศวร ซึ่งเป็นทำนน้ำที่ใหญ่ที่สุดอีกแห่งหนึ่งของเมืองพารานสี

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า ที่ห้องอาหารโรงแรม

08.00 น. เช็กเอาท์ ล้อหมุนเดินทางสู่ เมืองสารนาถ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที

08.30 น. เข้าสู่สังเวชนียสถาน “อิสิปตนมฤคทายวัน” สถานที่แสดงปฐมเทศนา หนึ่งในสังเวชนียสถาน แห่งสำคัญ เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีศรัทธา ด้วยระลึกว่า พระตถาคต ยังธรรมจักรให้เป็นไปแล้ว ในที่นี้

สักการะ “ธัมเมกขสถูป” ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา เป็นการแสดงธรรมครั้งแรกที่มีชื่อว่า พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร แก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 และ พระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุนิพพาน ทูลขอบวชเป็นพุทธสาวกรูปแรก และเป็นวันแรกที่มี พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบองค์รัตนตรัย

สักการะ “มูลคันธกุฎี” บริเวณที่พระพุทธองค์ทรงจำพรรษาแรก

สักการะ “ยสเจตียสถาน” สถานที่แห่งความไม่ขัดข้อง ไม่ถ่วงวาย เป็นเจดีย์ขนาดเล็กมีอาคารสี่เหลี่ยมมุมไว้เป็นอย่างดี สถานที่นี้เชื่อกันว่าพระพุทธองค์ทรงแสดงอิทธิปาฏิหาริย์โปรด พระยสกุลบุตร ผู้เป็นบุตรเศรษฐีแห่งเมืองพารานสี ด้วยอนุปปพิภพ ในข้อธรรมที่แสดงทาน ศีล สวรรค์ เนกขัมมะ กามาทีนพ ตามลำดับ เป็นผลให้ ยสมาณพ ได้ดวงตาเห็นธรรม และให้บิดาได้เป็นปฐมอุบาสก มารดาและภรรยาได้เป็นปฐมอุบาสิกา ณ สถานที่นี้ไปชม “เสาโคก” เสาสัญลักษณ์แห่งพระพุทธศาสนาในผืนแผ่นดินแห่งชมพูทวีปเมื่อครั้งอดีตกาล

09.30 น. เข้าชม “พิพิธภัณฑ์สารนาถ” ที่รวบรวมเก็บรักษาพระพุทธรูปและโบราณวัตถุ ที่ขุดได้ในบริเวณสารนาถ เมื่อปี พ.ศ. 2483 เช่น ยอดเสาหินพระเจ้าอโศกมหาราชซึ่งแกะสลักเป็นรูปสิงโต 4 เศียร หันหลังชนกัน และพระพุทธรูปหินทรายแดงเนื้อละเอียดปางปฐมเทศนา ที่มีพุทธลักษณะอันโดดเด่นงดงามมากที่สุดองค์หนึ่ง

ปาลีปิถนมฤคทายวัน

สารนาถ หรือ ปาลีปิถนมฤคทายวัน แคว้นเมืองพาราณสี เป็นสังฆนิยสถานทีพระพุทธรังค์ทรงแสดงปฐมเทศนา โปรดปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 เมื่อวันเพ็ญอาสาฬหมาส ก่อนพุทธศก 45 ปี ด้วยสำคัญว่า เป็นที่สังฆรัตนะ เกิดขึ้นสมบูรณครั้งแรกในโลก เมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม หลังจากสดับพระธรรมเทศนากัณฑ์แรก และลำดับต่อมาได้เทศนาโปรดบุตรเศรษฐีชื่อว่า “ยสะ” ไม่นานพระอรียสงฆ์ก็เกิดขึ้น 60 องค์ ในพรรษาแรกนี้เอง

สถานที่แห่งนี้เคยเป็นศูนย์กลางของศาสนาพราหมณ์ มีพวกฤษีชีไพรตั้งอาศรมอยู่นอกเมือง โดยเฉพาะในครั้งพุทธกาล ปาลีปิถนมฤคทายวัน เป็นรมณียสถานทีสมบูรณด้วยนักพรต ดาบส ฤษี แม้แต่ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ผู้ละทิ้งพระพุทธรังค์ ขณะเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา ก็พากันมาอยู่ที่นี่

ตามมิลราชชาดก กล่าวว่าปาลีปิถนมฤคทายวันแห่งนี้เป็นที่อาศัยของกวาง ซึ่งพระเจ้ากรุงพาราณสีโปรดพระราชทานไว้ และให้ความคุ้มครองด้วยคุณธรรมของพระยาอากวโปธิสัตรี คำว่า สารนาถ จึงนำมาจาก “สารังคนาถ” แปลว่า พื้นดินทีเป็นทีพึ่งของสัตว์ คือ กวาง หมายถึงทีพึ่งอันประเสริฐของมวลมนุษย์ จากการประกาศพระธรรมจักร คือ ทางเดินทีเลือกไว้ดีแล้ว ได้แก่ มัชฌิมาปฏิปทา

เสาหินพระเจ้าอโศก

สร้างขึ้นโดย พระเจ้าอโศก กษัตริย์แห่งราชวงศ์โมริยะ โดยจะสร้างเสาหินปักตั้งไว้ ณ ตำแหน่งของสถานที่ทีเป็น สังฆนิยสถาน และสถานที่ต่างๆ ทีเกี่ยวข้องกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สันนิษฐานว่า การสร้างเสาหินอโศกไม่เพียงแต่เป็นการระลึกถึง ทีตั้งของสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นเสมือนการประกาศถึงพระพุทธศาสนาทีได้ขยายขอบเขตแคว้นไปทั่วทุกแห่งหนในรัชสมัยของพระองค์ เป็นเครื่องหมายแทนพุทธบูชา และเตือนขุนนางทั้งปวงให้ปกครองราษฎรโดยธรรม

คำจารึกบนเสาหินอโศกต้นนี้ เป็นอักษรพราหมี แปลความได้ว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปริยทรรค ผู้เป็นที่รักแห่งทวยเทพ ได้มีพระบรมราชโองการให้ประกาศแก่มหาอำมาตย์ทั้งหลาย ณ พระนครปาฏลิบุตร และ ณ นครอื่นๆ ว่า ข้าฯ ได้กระทำให้สงฆ์มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว บุคคลใดๆ จะเป็นภิกษุหรือภิกษุณีก็ตาม ก็ไม่สามารถทำลายสงฆ์ได้ ก็แลหากบุคคลผู้ใดจะเป็นภิกษุหรือภิกษุณีก็ตาม จักทำสงฆ์ให้แตกกัน บุคคลนั้นจักต้องถูกบังคับให้มุ่งขวหม่ขว และไปอาศัยอยู่ ณ สถานที่อื่น (นอกวัด) ฟังแจ้งสาส์นพระบรมราชโองการนี้ให้ทราบทั่วกัน ทั้งในภิกษุสงฆ์และในภิกษุณีสงฆ์ด้วยประการฉะนี้”

10.00 น. ออกเดินทางสู่ เมืองพุทธคยา ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6-7 ชั่วโมง

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวันบนรถ * เป็นข้าวกล่อง

* มีจุดแวะเข้าห้องน้ำสะอาด ทีวัดไทย ระหว่างเส้นทาง

17.00 น. เวลาโดยประมาณ เดินทางถึงพุทธคยา เข้าสู่โรงแรมทีพัก Hotel Bodhgaya Regency / Hotel Sujata

- 18.00 น. พร้อมกันที่หน้าโรงแรมที่พัก นั่งรถสามล้อไฟฟ้า เดินทางไปกันที่ “มหาเจดีย์พุทธคยา และ ต้นพระศรีมหาโพธิ์” สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า หนึ่งในสิ่งเจนิยสถาน แห่งสำคัญ เป็นที่ควรเห็นของกฤษตรีผู้มีศรัทธา ด้วยระลึกว่า พระตถาคต ตรัสรู้ณตรัสรู้ตรัสรู้ตรัสรู้ตรัสรู้ ในที่นี้

- 20.00 น. กลับเข้าสู่โรงแรมที่พัก (Hotel Bodhgaya Regency / Hotel Sujata)
รับประทานอาหารค่ำ อิ่มแล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย

DAY 03 วันศุกร์ที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

พุทธคยา - ราชคฤห์ - นาลันทา - พุทธคยา

- 04.00 น. ตื่นนอน
- 05.00 น. ล้อหมุน ออกเดินทางไป เมืองราชคฤห์ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที
- * มีจุดแวะเข้าห้องน้ำสะอาด ที่วัดไทย ระหว่างเส้นทาง
- 07.30 น. เดินทางถึง “กรุงราชคฤห์” เมืองที่เคยยิ่งใหญ่ เป็นเมืองหลวงของแคว้นมคธ ในสมัยพุทธกาล พระพุทธศาสนาได้ประดิษฐาน ตั้งมั่นที่เมืองนี้มาโดยตลอด เพราะการอุปถัมภ์บำรุงของพระราชาผู้ทรงธรรมของเมือง เมืองราชคฤห์จึงเต็มไปด้วยโบราณสถานต่างๆ มากมาย

รับประทานอาหารเช้า ที่ห้องอาหารของโรงแรม ในเมืองราชคฤห์

- 08.30 น. ไปกันที่ถ้ำ ปิปลิคุหา และ สัตตบรรณคุหา เดินขึ้นเขาทางเดียวกัน ใช้เวลาเดินขึ้นเขา 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

ระยะเดินขึ้น ถ้ำปิปลิคุหา และ ถ้ำสัตตบรรณ ประมาณ 2 กิโลเมตร
ทางเดินขึ้นเขา มีขั้นบันไดเดินสะดวก เหนื่อยมากช่วงเริ่มเดิน
เดินไปได้สักพัก ก็จะคลายเหนื่อย ค่อยๆรู้สึกดีขึ้น เดินกันไปช้าๆ เดินได้สบายๆ

แนะนำ สำหรับผู้ใหญ่ที่เดินไม่ค่อยไหว ขาไม่ดี หัวเข่าเจ็บ ฯลฯ
ที่นี่จะมีเสลี่ยงไว้ให้บริการ (ลักษณะเป็นดังรูป)

ค่าเสลี่ยง ท่านละ 1,000 บาท หรือ 2,200 รูปี (ไม่รวมทิป)
หากต้องการนั่งเสลี่ยง กรุณาแจ้งล่วงหน้าได้ที่ หัวหน้าทัวร์ ประจำรถบัส

ทั้งสองถ้ำนี้ อยู่ที่เชิงเขาเวภารบรรพต ในกรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ “ปิปผลิคุหา” พระมหากัสสปะท่านเคยอาศัยอยู่ในถ้ำนี้ นามเดิมของท่านก่อนออกบวช คือ “ปิปผลิ” ไม่นานก็จะกลายเป็น “สัตตบรรณคุหา” เป็นสถานที่ทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรก เป็นจุดกำเนิดพระไตรปิฎกในพระพุทธศาสนา

ปิปผลิคุหา

แต่เดิมถ้ำแห่งนี้เป็นที่บำเพ็ญพรตภาวนาของพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ในพระพุทธประวัติที่เล่าว่า ครั้งพุทธกาลเคยเป็นที่พำนักของ **พระมหากัสสปเถระ** ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ยอดเยี่ยมในการถือธุดงค์วัตร 3 ข้อ คือ 1. เก็บเอาผ้าที่เขาทิ้งมาทำจีวร 2. ออกเที่ยวบิณฑบาตเป็นนิตย 3. อยู่ตามป่าตามถ้ำเป็นอาจินต์ นับว่าท่านเป็นพระมหาสาวกที่สำคัญองค์หนึ่ง เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ท่านได้รับยกย่องให้เป็นประธานในการประชุมทำสังคายนาเป็นครั้งแรก ท่านเป็นที่เคารพของบรรดาพุทธสาวกทั้งหลาย

ในบริเวณเวภารบรรพต มีสถานที่ให้ร่มเงา หรือที่เรียกว่า ปัพพตฉายา เป็นที่พระพุทธองค์โปรดใช้เป็นที่พักพิง เช่น สัปโปสน ติ๊กคูหา ตินทุคูหา อินท สาละคูหา และปิปผลิคุหา เป็นต้น โดยเฉพาะที่ **ปิปผลิคุหา** พระพุทธองค์เคยตรัสแสดงพระสูตรใหญ่พระสูตรหนึ่ง คือ สักกปัญหสูตร และ เคยเสด็จมาเยี่ยมพระมหากัสสปเถระ ที่ท่านอาพาธหนักอยู่ที่ปิปผลิคุหา นี้ พระโลกนาถพร้อมด้วยพระสงฆ์เจริญ **โพชฌงค์ปริตร** ช่วยรักษาอาพาธให้หายได้ ทั้งทรงแสดง คิลิมานันทสูตร ที่ว่าด้วยการสวดมนต์เพื่อบรรเทาโรคแก้ คิลิมานพ ผู้ป่วยให้บรรเทาลงได้

มีเรื่องเล่าในอรรถกถาพระธรรมบทว่า “พระมหากัสสปะผู้นี้มาอาศัยศาลามุงด้วยหญ้าไกล่ ปิปผลิคุหา แห่งนี้ มีสามเณรสององค์ คอยปรนนิบัติเป็นลูกศิษย์ เณรรูปหนึ่งชื่อเกียจ ชีคร้านมาก มักคอยเสนอหน้าเอาดีใส่ตัว เอาความชั่วโยนให้เพื่อน พระมหากัสสปะจับได้จึงสั่งสอน เณรน้อยผู้นั้นโกรธ เอาไฟเผากระท่อมพระมหากัสสปะ แล้วหลบหนีไป แต่พระมหาเถระท่านก็ยังคงอาศัยอยู่ที่นั่นต่อไป”

ประชุมสังคายนา ณ สัตตบรรณคุหา

สถานที่แห่งนี้ตั้งอยู่ที่ เขาเวภารบรรพต มีทางขึ้นด้าน ตโปทานที ต้องเดินผ่านปิปผลิคุหา ขึ้นไป ระยะทางประมาณ 2.5 กม. บริเวณ **สัตตบรรณคุหา** ที่ชาวอินเดีย เรียกว่า ถ้ำสัตตบรรณิ เป็นถ้ำลึกเข้าไป มีลานกว้างพอที่พระสงฆ์ 500 รูป จะนั่งกันได้ เป็นที่สัปบายะ อาศัยเป็นที่กำบังลมในฤดูร้อนได้เป็นอย่างดี เมื่อครั้งพระพุทธองค์ทรงประกาศศาสนาในกรุงราชคฤห์ ได้ เสด็จมาประทับที่แห่งนี้นี่หลายครั้ง

หลังจากถวายพระเพลิงพระสรีระของพระพุทธเจ้า ผ่านพ้นไปแล้ว พระมหากัสสปะประชุมพระอรหันต์ได้ 499 รูป และเลือกพระอานนท์เป็นรูปที่ 500 และ เห็นพ้องต้องกันว่า กรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ มีความเหมาะสมสำหรับทำสังคายนามาก องค์ประชุมควรจำพรรษาในกรุงราชคฤห์ ส่วนภิกษุอื่นไม่ควรอยู่จำพรรษาในกรุงราชคฤห์ และปรึกษาหารือกันว่าเดือนแรกนั้น จะช่วยกันปฏิสังขรณ์เสนาสนะที่ทศทูโหม แล้วจึงจะประชุมทำสังคายนาพระ ธรรมวินัยในตอนกลางเดือน

มูลเหตุที่พระมหากัสสปเถระ ดำริจะกระทำการสังคายนาพระธรรมวินัยเป็น ครั้งแรกนี้ สืบเนื่องมาจากการที่ สุกัทพถมบรรพชิต กล่าวจาบจ้วงพระธรรมวินัย หลังจากพระพุทธองค์ปรินิพพาน

อีกประการหนึ่ง คณะสงฆ์มีความเห็นว่า การกระทำสังคายนาครั้งนี้ ควรกระทำ ณ กรุงราชคฤห์ ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ

1. พระบรมศาสดา ทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนา ณ แคว้นมคธ เป็นแห่งแรก
2. พระเจ้าอชาตศัตรู จักได้ถวายการอุปถัมภ์ในการปฏิสังขรณ์พระมหาวีหาร รอบกรุงราชคฤห์ 18 แห่ง ที่ชำรุดทรุดโทรมให้กลับสู่สภาพดีดังเดิม

ในการนี้ พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงรับภาระในด้านอาณาจักรทั้งสิ้น รวมทั้งให้ สร้างธรรมสภา ณ ปากถ้ำสัตตบรรณ เขาเวภาระทางทิศตะวันออกของกรุงราชคฤห์ เพื่อเป็นสถานที่กระทำสังคายนา การสังคายนาครั้งนี้ เริ่มกระทำในวันเพ็ญเดือน 10 หลังพระบรมศาสดาปรินิพพาน 4 เดือน

วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 9 ตอนกลางคืน พระอรหันต์ 500 รูป มีท่านพระมหากัสสปะเป็นประธาน จึงได้ประชุมสังคายนา ณ สัตตบัณเฑาะว์ เขาเวภาระ บริเวณกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ มีพระเจ้าอชาตศัตรู พระมหากษัตริย์แห่งแคว้นมคธทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ โดยที่พระมหากัสสปะ เป็นผู้ถามทั้งส่วนที่เป็นพระวินัยและพระธรรม ท่านพระอุบาลีเป็นผู้วิสัชนาพระวินัย ทั้งส่วนที่เป็นภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์ และท่านพระอานนท์เป็นผู้วิสัชนาพระธรรม จากการรื้อยกรอง รวบรวม ชักซ้อม ตรวจสอบ และสวดพระธรรมวินัย เป็นหมวดหมู่ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว ปฐมสังคายนานี้ได้แล้วเสร็จสำเร็จในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 รวมเวลาทั้งหมด 7 เดือน

จากคุณูปการอันยิ่งใหญ่ของพระอรหันต์ 500 รูป ที่ประชุมกัน ณ สัตตบัณเฑาะว์ เขาเวภาระ บริเวณกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ ในครั้งนี้เอง พระธรรมวินัยอันเป็นพุทธพจน์ จำนวน 84,000 พระธรรมขันธ์ จึงเหลือเป็นพุทธมรดกตกทอดให้ชาวโลกทุกหมู่เหล่า ได้ดื่มอมตรมสืบต่อมาราบเท่าปัจจุบัน

11.00 น. ไปกันที่ “สวนเวฬุวัน” สักการะบูชาสถานที่อันเคยเป็นที่ตั้งของ วัดเวฬุวันวิหาร วัดที่พระเจ้าพิมพิสารได้ทรงถวายสวนเวฬุวัน ให้เป็นพระอารามหลวงแห่งแรกในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงประทับจำพรรษา ณ ที่แห่งนี้รวมแล้ว 6 พรรษา เป็นที่ทรงตั้งอัครสาวกคือ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร และยังเป็นสถานที่ที่พระอรหันต์ 1,250 รูป มาชุมนุมกันโดยมิได้นัดหมาย ใน วันจาตุรงคสันนิบาต มาฆบูชา และพระพุทธองค์ได้ทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ แก่ภิกษุเหล่านั้น

เวฬุวนาราม

เวฬุวนารามมหาสังฆิกาวาส วัดแรกในพระพุทธศาสนา เดิมเป็นอุทยานสวนไม้ไผ่นานาชนิดของพระเจ้าพิมพิสาร ที่ประทานให้ส่วนที่เรียกว่า กลั่นทกนิวาปะ คือ เป็นที่ให้เหยื่อกระรอก กระแต อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า โมรนิวาปะ คือ เป็นที่ให้เหยื่อนกยูง พระเจ้าพิมพิสารได้ถวายส่วนที่เป็นกลั่นทกนิวาปะ ให้เป็นอารามแด่พระพุทธเจ้าและสาวก ส่วนที่เป็นโมรนิวาปะ ได้ทรงอนุญาตให้เป็นที่พักของปริพาชก ซึ่งเป็นนักบวชพวกหนึ่ง นี่แสดงว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นศาสนูปถัมภ์ของทุกลัทธิ ถึงแม้มิได้ไม่นับถือ ก็ไม่ทรงเบียดเบียน

พระราชินีพิมพิสาร เมื่อทรงสดับพระธรรมเทศนา ณ ลัทธิวัน แล้วกราบทูลพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์เข้ารับบิณฑบาต ในพระนคร ครั้นแล้วทรงมีพระราชดำริว่า สวนหลวงเวฬุวันแห่งนี้ไม่ไกลไม่ไกลจากบ้านนัก สะดวกด้วยการคมนาคม กลางวันไม่พลุกพล่าน กลางคืนเงียบสงัด เสียงไม่กึกก้อง เป็นสถานที่ควรแก่ผู้ต้องการความสงบ และควรเป็นที่หลีกเร้นอยู่ตามสมณวิสัย ฉะนั้น พระองค์จึงถวายเวฬุวันแก่พระภิกษุสงฆ์ อันมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ทรงจัดสุวรรณภิงคาร หลังน้ำมอถวยแด่พระพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้ ในกาลต่อมาได้รับสั่งกับภิกษุทั้งหลาย ทรงอนุญาตให้มีอารามได้ นับว่าเวฬุวันแห่งนี้เป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา

พระพุทธองค์ประทับอยู่นานในพรรษาที่ 2 3 4 ได้ประทาน **เอหิภิกขุอุปสัมปทา** ให้อัครสาวกทั้ง 2 คือ **พระโมคคัลลานะ** กับ **พระสารีบุตร** เป็นที่แสดงโอวาทปาฏิโมกข์แก่พระอริยสาวก 1,250 องค์ ในวันจาตุรงคสันนิบาต เพ็ญเดือน 3

พระโอวาทปาฏิโมกข์

พระพุทธองค์เสด็จลงมาจากภูเขาคิชฌกูฏ เพื่อไปยังพระวิหารเวฬุวัน ทรงประชุมพระสาวก มีสันนิบาตประกอบด้วยองค์ 4 คือ วันนั้นเป็นวันอุโบสถขึ้น 15 ค่ำ ประกอบด้วยฆานักขัตตร ภิกษุ 1,250 รูป ประชุมกันตามธรรมดาของตนโดยไม่ได้นัดหมายกัน ภิกษุเหล่านั้นเป็นพระอรหันต์ผู้ได้อภิญญาหกทั้งหมด ไม่มีแม่สักรูปหนึ่งที่เป็นปุถุชนหรือพระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ผู้สุขวิปัสสโก เป็นเอหิภิกขุ คือ มิได้ปลงผมด้วยมีดโกนบวชแม้แต่รูปเดียว

พระโอวาทปาฏิโมกข์ เป็นธรรมที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทูลพระองค์ ทรงแสดงในที่ประชุมสงฆ์ในวันมาฆปุรณมี วันเพ็ญเดือน 3 ก็การประชุมกันแห่งสาวก ที่เป็นจาตุรงคสันนิบาต ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทั้งหลายพระองค์นี้มีครั้งเดียว คือ ในปีแรกหลังจากทรงตรัสรู้แล้ว 9 เดือน ณ พระวิหารเวฬุวันกถกนิวาปสถาน ในวันมาฆปุรณมี เวลาบ่าย ได้ทรงกระทำวิสุทธิอุโบสถแล้วทรงแสดงพระโอวาทปาฏิโมกข์ในที่ชุมนุมสงฆ์ ซึ่งมีจำนวนภิกษุ 1,250 รูป อันได้แก่ปุราณขณิก 1,000 รูป บริวารของพระอัครสาวก คือ บริวารของท่านพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ 250 รูป

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ที่ห้องอาหารของโรงแรม ในเมืองราชคฤห์

13.00 น. ไปกันที่ “เมืองนาลันทา” ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที

13.30 น. ไปกราบสักการะ “**หลวงพ่องค์ดำ**” พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์อายุนับพันปี เป็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่สร้างจากหินดำทางการไม่สามารถเคลื่อนย้ายเพื่อนำไปเก็บรักษาในพิพิธภัณฑ์ได้เพราะขนาดใหญ่เกินไป และทุกครั้งที่มีความพยายามโยกย้ายท่านออกไป ก็เกิดเหตุอาเพศเป็นประจำ ชาวบ้านท้องถิ่นมีความเชื่อว่าหลวงพ่ สามารถลดบันดาลให้หายเจ็บหายป่วย คณะผู้แสวงบุญที่เลื่อมใสศรัทธา พวกนี้ไปกราบไหว้ขอความเป็นสิริมงคล

14.00 น. เที่ยวชม “**มหาวิทยาลัยนาลันทา**” มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งแรกของพุทธศาสนา เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่เคยรุ่งเรืองที่สุด ปัจจุบันเหลือแต่ซากปรักหักพัง สะท้อนความยิ่งใหญ่ในอดีต ในอดีตมหาวิทยาลัยแห่งนี้ประกอบด้วย ห้องเรียน ห้องสมุด หอพักนักศึกษา หอสมุดมนต์ โรงครัว ยุ้งฉาง บ่อน้ำ มีพระสงฆ์มาศึกษาจำนวนมาก และมีครูอาจารย์สอนถึง 1,400 ท่าน

สักการะ “**สารีบุตรสถูป**” เป็นสถูปที่สร้างเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พระสารีบุตร อัครสาวก บริเวณที่ประชุมเพลิง สร้างสมัยแรกโดยโยมมารดาท่านสารีบุตร คือ นางสารีพราหมณี ต่อมาพระเจ้าอโศกได้สร้างเสริมจากที่เดิม และกลายเป็นสถานที่สักการะของมหาชน ตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยนาลันทา

15.00 น. เดินทางกลับเข้าสู่ **เมืองราชคฤห์** ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที

ระยะเดินขึ้น **เขาคิชฌกูฏ** ประมาณ 1 กิโลเมตร
ทางเดินขึ้นเขา เป็นทางชัน แต่ปูลาดเดินง่าย มีขั้นบันไดเดินสะดวก
เหนื่อยมากช่วงเริ่มเดิน เดินไปได้สักพักก็จะคลายเหนื่อย ค่อยๆรู้สึกดีขึ้น ค่อยๆเดินช้าๆ

แนะนำ สำหรับผู้ใหญ่ที่เดินไม่ค่อยไหว ขาไม่ดี หัวเข่าเจ็บ ฯลฯ
ที่นี่จะมีเสลี่ยงไว้ให้บริการ (ลักษณะเป็นดังรูป)

ค่าเสลี่ยง **ท่านละ 1,000 บาท หรือ 2,200 รูปี (ไม่รวมทิป)**
หากต้องการนั่งเสลี่ยง กรุณาแจ้งล่วงหน้าได้ที่ หัวหน้าทัวร์ ประจํารถบัส

15.30 น. ไปเดินขึ้นเขากันที่ “**เขาคิชฌกูฏ**” หนึ่งในเบญจคีรี หรือภูเขา 5 ลูก ได้แก่ เวภาระ เวปุละ คิชฌกูฏ อิศิสิ และปัมทวะ
ในบริเวณโดยรอบเขาคิชฌกูฏนั้น นับว่าเป็นที่สัปปายะของเหล่าพระอริยสาวก พระอรหันต์หลายองค์ เช่น พระสารีบุตร
พระอานนท์ พระมหากัสสปะ พระอนุรุธะ พระปณณมานันทบุตร และพระอุบาลี เป็นต้น

ณ ยอดเขาคิชฌกูฏ **มูลคันธกุฎี** คือที่ประทับส่วนพระองค์ของพระบรมศาสดา ในพรรษาที่ 3, 5 และ 7 และ พรรษาสุดท้าย ก่อน
เสด็จดับขันธปรินิพพาน มูลคันธกุฎีแห่งเขาคิชฌกูฏนี้ บริเวณที่ประทับของเดิมเป็นกุฏิแคบๆ เหมาะที่จะนั่งมากกว่านอน วัดดูด้วยศอก
ได้กว้าง 3 ศอก กับ 1 คืบ ยาว 4 ศอกเท่านั้น เป็นที่ซึ่งชาวพุทธถือว่าสำคัญ พวกเขามากราบไหว้บูชาเพื่อระลึกถึงพระพุทธรูปองค์ ที่เสด็จ
มาประทับ ณ ยอดเขาแห่งนี้อยู่เสมอ และได้แสดงธรรมหลายพระสูตร เช่น ธัมมิกสูตร มหาสาริปมสูตร อาฏานาฏิยสูตร อปริหา
นียธัมมสูตร เป็นต้น ผู้มาถึงสถานที่แห่งนี้ เหมือนว่าได้มาเข้าเฝ้าสมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้าถึงที่ประทับ ดวงจิตมีแต่ความปิติเบิกบาน
อย่างน่าอัศจรรย์

ระหว่างเดินขึ้นสู่ยอดเขาคิชฌกูฏ ผ่าน 2 ถ้ำหลัก คือ

- 1) **ถ้ำพระโมคคัลลานะ** เป็นที่จำพรรษาของพระอัครสาวกผู้เลิศทางอิทธิฤทธิ์ คือ พระโมคคัลลานะ และที่แห่งนี้เองเป็นที่แก้ข้อสงสัย
เรื่องเปรตมีจริงหรือไม่ มองขึ้นจากทางเดินจุดที่เป็นถ้ำของพระโมคคัลลานะนั้น จะเห็นก้อนหินตั้งเรียงกันสามก้อน มีช่องระหว่างเขาที่
พอเดินได้ เมื่อก่อนยังไม่ก่อหินกันไว้ จะเป็นทางขึ้นลงเพียงทางเดียวเท่านั้น ณ จุดนี้เองเชื่อกันว่าเป็นที่พระเวททัตพยายามกลิ้งก้อนหิน
ลงมาเพื่อปลงพระชนม์พระพุทธรูป
- 2) **ถ้ำสุกรขาตา** มีลักษณะเหมือนคางหมู ในสมัยพุทธกาล ถ้ำสุกรขาตาเป็นสถานที่ซึ่งพระพุทธรูปองค์ทรงแสดงธรรมโปรด ที่ชน
บริพาชก ผู้เป็นหลานของพระสารีบุตร ในขณะที่พระสารีบุตรกำลังนั่งถวายนานพัตถอยู่นั้น ท่านก็ได้ฟังธรรมและสำเร็จเป็นพระอรหันต์
ในขณะนั้นเอง เมื่อวันมาฆปุณณมี เพ็ญเดือน 3 หลังจากอุปสมบทแล้ว 15 วัน ส่วนที่ชนบริพาชกได้บรรลุโสดาปัตติผลประกาศน
เป็นอุบาสกผู้นับถือพระรัตนตรัย

17.00 น. ออกเดินทางกลับ **พุทธคยา** ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง

20.00 น. กลับถึงโรงแรมที่พักที่พุทธคยา (Hotel Bodhgaya Regency / Hotel Sujata)
รับประทานอาหารค่ำ แล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย

พุทธคยา

05.00 น. ตื่นนอน

06.00 น. รับประทานอาหารเช้า ที่ห้องอาหารโรงแรม

07.00 น. พร้อมกันที่หน้าโรงแรมที่พัก นั่งรถสามล้อไฟฟ้า เดินทางไปกันที่ “มหาเจดีย์พุทธคยา และ ต้นพระศรีมหาโพธิ์” สถานที่ที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า หนึ่งในสังเวชนียสถาน แห่งสำคัญ เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีศรัทธา ด้วยระลึกว่า **พระตถาคต ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในที่นี้**

พระมหาบุรุษทรงเจริญญาณ อันเป็นองค์ปัญญาชั้นสูงทั้ง 3 ประการ ยิ่งองค์พระโพธิญาณให้เกิดขึ้นเป็นลำดับ ตามระยะกาลแห่งยามสามอันเป็นส่วนราตรีนั่น คือ ใน “ปฐมยาม” ทรงบรรลุพุพเพนิวาสานุสสติญาณ สามารถระลึกอดีตชาติที่พระองค์ทรงบังเกิดมาแล้วทั้งสิ้นได้ ใน “มัชฌิมยาม” ทรงบรรลุจตุปปตญาณ บางแห่งเรียกว่า ทิพยจักขุ สามารถหยั่งรู้การเกิดการตาย ตลอดจนการเวียนว่ายของสรรพสัตว์อื่นได้หมด ใน “ปัจฉิมยาม” ทรงบรรลุอาสวกขยญาณ ทรงบริชาสามารถทำอาสวกิเลสทั้งหลายให้หมดสิ้นไปด้วยพระปัญญา ทรงพิจารณาปัจจุสมุุปาท โดยอนุโลมและปฏิโลม ก็ทรงบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ทรงตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเวลาปัจจุสมุย “รุ่งอรุณทัย” ทรงเบิกบานพระหฤทัยอย่างสูงสุดในการตรัสรู้

ในวาระนั้น อัครรรยก็บังเกิดมี พื้นมหาปฐพีอันกว้างใหญ่ก็ไหวหวั่น พุทธชาติทั้งหลายก็ผลิดอกออกช่องามตระการ เทพเจ้าทุกชั้นฟ้าก็แซ่ซ้องสาธุการ ไพรยปรายบุปผามาลัย ถวายสักการะเปล่งวาจาว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก ด้วยปิตินดี เป็นอัครรรยที่ไม่เคยมีมาในกาลก่อน

ในปฐมสมโพธิ์กล่าวว่า ในวันที่ทรงตรัสรู้นั้น หมื่นโลกธาตุดีทั้งสิ้น ก็ได้มีการตกแต่งประดับประดา แผ่นผ้าธงทิวทั้งหลายยกขึ้นที่ปลายขอบจักรวาล ทิวสารทิศตลอดพื้นดินจรดพรหมโลก ต้นไม้ดอกไม้ในหมื่นจักรวาลก็ออกดอกออกผลไปทั่ว ปทุมชนิดที่ลำต้นก็ออกดอกที่เครือเถา ปทุมชนิดที่ห้อยในอากาศก็ออกดอกในอากาศ ปทุมชนิดที่เป็นก้านก็ทำลายพื้นศิลาที่บูชาซ้อนขึ้นซ้อนกัน หมื่นโลกธาตุดีได้เกลื่อนกลาดไปด้วยบุปผานานพันธุ์ โลกัณตริกนรกกว้าง 8 พันโยชน์ในระหว่างจักรวาลทั้งหลาย ไม่เคยสว่างด้วยแสงอาทิตย์ ในกาลนั้นก็มีแสงสว่างไปทั่ว น้ำในมหาสมุทรลึก 84,000 โยชน์ ได้กลายเป็นน้ำหวาน แม่น้ำทั้งหลายหยุดนิ่งไม่ไหล คนตาบอดแต่กำเนิดได้แลเห็นรูป คนหูหนวกแต่กำเนิดก็เกิดเสียง คนง่อยเปลี้ยแต่กำเนิดก็เดินได้ บรรดาเครื่องจองจำทั้งหลาย คือ ชื่อคา เป็นต้น ก็ขาดหลุดไป

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ 3 แห่ง ในโพธิมณฑล ที่ผู้ศรัทธาจะต้องได้กราบสักการะนั้น ประกอบไปด้วย

มหาเจดีย์พุทธคยา

พระมหาเจดีย์มหาโพธิ์ สันนิษฐานกันว่าพระเจ้าอโศกมหาราชสร้างขึ้นไวก่อนขนาดคงย่อมกว่านี้ แต่ด้วยแรงศรัทธาต่อพระพุทธองค์ จึงมีผู้มาต่อเติมเสริมสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ต่อมาตามยุคสมัย เช่น ราว พ.ศ. 674 พระเจ้าสุริยวงษ กษัตริย์แคว้นมคธ ทรงช่วยสร้างเสริมให้เป็นศิลปะต้นแบบ เป็นสถูปใหญ่ของพระพุทธศาสนาที่มีชื่อเสียงแผ่ไปไกล หลวงจีนถังซัมจั๋ง เรียกว่า มหาโพธิ์วิหาร มหาวิหารหลังนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของต้นโพธิ์ในปัจจุบัน

บริเวณ “มหาโพธิ์วิหาร” ได้กลายเป็นที่สำคัญที่สุด เนื่องจากพระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์นี้ ประกอบกับที่นี้เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่คนโบราณนับถืออยู่แล้ว เท่ากับว่าบริเวณนี้เป็นแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ที่สุดในโลก มหาชนทั้งหลายกล่าวกันว่า ที่ต้นโพธิ์ตรัสรู้แห่งนี้ เป็นสะดือของโลก หรือ ปัถวีนาภิมณฑล เพราะเป็นที่ซึ่งพระพุทธเจ้าทุกพระองค์มาทรงตรัสรู้ที่นั่นทั้งนั้น และไม่มีสถานที่อื่นจะสามารถรองรับน้ำหนักของการตรัสรู้ได้ โพธิ์รุกขะ คือ ต้นโพธิ์นี้ย่อมถือว่าเป็นเสมือนขวัญใจของชาวพุทธทั่วโลก

พระเจดีย์มหาโพธิ์ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันออกของต้นพระศรีมหาโพธิ์ โดยมีแท่นวิหารอาสน์อยู่ตรงกลาง สูงตามรูปทรงกรวยประมาณ 170 ฟุต วัดรอบฐานได้ประมาณ 85 เมตรเศษ ตั้งอยู่บนอาคารรองรับ 2 ชั้น มีเจดีย์บริวารทั้ง 4 ด้าน รอบบริเวณ มีรั้วล้อมไว้อย่างแข็งแรง ปรากฏร่องรอยการบูรณะสืบต่อกันมาหลายยุคหลายสมัย

พระพุทธเมตตา

ภายในวิหารพระเจดีย์ มีพระพุทธปฏิมากรที่สร้างด้วยหินแกรนิตสีดำ ปางมารวิชัย ที่ชาวไทยเรียกกันว่า “พระพุทธเมตตา” สร้างขึ้นในสมัยปาละ มีอายุกว่า 1,400 ปี องค์พระปิดทองเหลืองอร่าม มีเครื่องตั้งบูชาตรงหน้าพระพุทธรูป

มีการเล่าประวัติพระพุทธรูปนี้ไว้ในบันทึกของหลวงจีนถังซำจั๋งว่า คราวเมื่อ ศตางกา กษัตริย์จากเบงกอล ได้เสด็จเข้าไปในวิหารมหาโพธิ์ พบพระปฏิมากรตั้งไว้บูชาองค์หนึ่ง ขณะแรกคิดจะทำลายด้วยมือตนเอง แต่เมื่อได้เห็นพระพักตร์ของพระปฏิมากรอันเปี่ยมไปด้วยพระเมตตา ศตางกาก็ทำลายไม่ลง จึงเสด็จกลับพระนคร ในระหว่างทางอุกคิณคิดว่า ถ้ายังให้พระพุทธรูปตั้งอยู่ในวิหารต่อไป พุทธศาสนิกก็อาจจะฟื้นฟูสถานที่ขึ้นอีก จึงสั่งให้นายทหารผู้หนึ่งทำลายพระพุทธรูปนั้นเสีย แล้วจะให้ประดิษฐานรูปพระมเหศวรขึ้นแทนที่ นายทหารผู้นั้นเมื่อมาถึงเฉพาะหน้าพระพุทธรูป ก็ทำลายไม่ลงอีกคนหนึ่ง และรำพึงว่า ถ้าหากทำลายพระพุทธรูปนี้ คงจะต้องตกนรกหมกไหม้ไปหลายกัปเป็นแน่ ถ้าไม่ทำลายพระราชาก็คงต้องประหารชีวิตเราและครอบครัวทั้งหมด

นายทหารผู้นั้นคิดกลับไปกลับมาหลายตลบว่าจะปฏิบัติตามพระบัญชา หรือขัดพระบัญชา ในที่สุดก็ตัดสินใจว่าจะไม่ทำลายพระพุทธรูป แต่จะต้องซ่อนเสียให้พ้นจากสายตาประชาชน จึงไปตามชาวพุทธผู้มีศรัทธามาปรึกษากลางกัน แล้วลงมือสร้างกำแพงขึ้นหน้าพระพุทธรูป กันไว้ไม่ให้คนภายนอกรู้ว่าข้างในเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป เมื่อสร้างเสร็จแล้ว จึงเอารูปพระมเหศวรตั้งไว้หน้ากำแพง และกลับไปกราบทูลศตางกาให้ทรงทราบ

แทนที่ ศตางกา จะตีพระทัย กลับหวาดกลัวเกรงว่าจะเกิดเหตุร้ายขึ้นแก่ตน นับแต่นั้นเลยล้มป่วยมีอาการเจ็บปวดทรมานทั่วร่างกาย ในไม่ช้าก็มีการเนือหลุดออกเป็นชิ้น ๆ แล้วสิ้นพระชนม์ด้วยความทรมาน เมื่อศตางกาสิ้นชีพไปแล้ว นายทหารผู้รับพระบัญชาให้ทำลายพระพุทธรูปได้กลับมายังพุทธคยา และรีบทำลายกำแพงที่กั้นอยู่หน้าพระพุทธรูปออก ปรากฏว่าตะเกียงน้ำมันที่นายทหารผู้นั้นจุดบูชาพระพุทธรูปไว้ ยังลุกโผลงอยู่เหมือนเดิม

ต้นพระศรีมหาโพธิ์

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ สังเวชนียสถานที่ตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งอยู่ติดกับพระเจดีย์พุทธคยา ด้านทิศตะวันตก

ต้นอัสสัตถพฤกษ์ ต้นไม้ที่พระพุทธองค์ตรัสรู้นั้น เป็นไม้พันธุ์หนึ่งเท่านั้น เมื่อพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ภายใต้ต้นไม้ชนิดนี้ จึงได้ชื่อว่า ต้นโพธิ์ หรือ โพธิ์รุกขะ ซึ่งเป็นนามเรียกต้นไม้ตรัสรู้ “พุทธคยา” เป็นสถานที่ตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยมี “ต้นพระศรีมหาโพธิ์” เป็นต้นไม้แห่งการตรัสรู้ ณ ที่แห่งนี้รวมทั้งหมดมี 4 ต้น และทั้ง 4 ต้นนี้ได้เจริญเติบโตทดแทนกันมาเรื่อยๆ ในบริเวณเดิม และมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 1

เป็นต้นไม้คู่พระบารมีและเป็นสหชาติของพระโพธิสัตว์ เกิดขึ้นพร้อมกับวันที่พระโพธิสัตว์ประสูติ ตามพระพุทธรูปประวัติกล่าวว่า สหชาติมี 7 ประการ (สัตตสหชาติ) คือ พระนางพิมพา, พระอานนท์พุทธอนุชา, นายฉันทะ, อำมาตย์กาฬทายี, ม้ากัณฐกะ, ชุมทรัพย์ 4 มุมเมือง และต้นอัสสัตถพฤกษ์หรือต้นโพธิ์

เป็นต้นที่พระพุทธเจ้าทรงประทับตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ พระองค์ได้รับการถวายหญ้าकुสะ จำนวน 8 กำ จากโสตถิยะพราหมณ์ เพื่อปูเป็นที่ประทับ เมื่อใกล้รุ่งของวันเพ็ญ เดือน 6 จึงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระองค์ตรัสว่า ต้นพระศรีมหาโพธิ์เป็นต้นไม้แทนพระพุทธองค์ หากใครได้ไหว้ได้สักการะต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็เท่ากับว่าได้ไหว้สักการะพระพุทธองค์ หลังจากที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว จึงมีผู้เลื่อมใสศรัทธามากกราบไหว้ต้นพระศรีมหาโพธิ์เป็นจำนวนมาก

ในสมัย พระเจ้าอโศกมหาราช พระองค์ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภ์ ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองเป็นอันมาก เช่น ทรงสร้างพระเจดีย์ถวายเป็นพุทธบูชาจำนวนถึง 84,000 องค์ ซึ่งทำให้พระเจ้าอโศกมหาราชไม่สนพระทัยในความสุขส่วนพระองค์เหมือนเช่นเคย วางเงินจากราชกิจก็มาปฏิบัติธรรมได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ไม่กลับวังที่ประทับ จึงเป็นเหตุให้เหล่าพระมหากษัตริย์ทั้งหลายต่างพากันโกรธแค้นอิจฉาต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระมหากษัตริย์ที่ 4 ของพระเจ้าอโศกมหาราช นามว่า มหิสูทรี (พระนางติษยรักษิต) ได้รับสั่งให้นำช้างหลวงนำยาพิษและน้ำร้อนแอบไปรดที่โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์ จนทำให้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ตายไปในที่สุด นับเป็นการล้มตายลงไปถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จเข้าสู่ปรินิพพานล่วงไปแล้ว 200 ปี

การล้มตายของต้นพระศรีมหาโพธิ์ ทำให้พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเสียพระทัยเป็นอันมาก ได้ทรงมีรับสั่งให้มหาดเล็กเฝ้าหน้ามโค 100 หม่อ ไปรดที่บริเวณรากของต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่ล้มตายลงไปในนั้นทุกวัน และทรงอธิษฐานพร้อมกับการสักการะก้มกราบ พระองค์ทรงมีพระราชปราชญ์ว่า หากแม้ว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์ไม่แตกหน่อขึ้นมาแล้วไซ้จะไม่ยอมลุกขึ้นเป็นอันขาด ด้วยพุทธานุภาพ และพระราชศรัทธาอันแรงกล้าแห่งพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นที่อัศจรรย์ต้นพระศรีมหาโพธิ์ภายหลังก็แตกหน่องอกขึ้นมาใหม่ จึงได้นับหน่อนี้เป็นต้นที่ 2 และมีอายุยืนต่อมาอีกหลายร้อยปี พระเจ้าอโศกมหาราชทรงดีพระทัยเป็นอันมาก จึงทรงมีรับสั่งให้ก่อกำแพงล้อมรอบไว้เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับ ต้นพระศรีมหาโพธิ์อีก

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 2

เป็นต้นที่แตกหน่อมาจากต้นแรก การที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลก จึงมีการนำต้นพระศรีมหาโพธิ์ไปปลูกในประเทศต่างๆ ด้วย เช่น พระโสณะเถระและพระอุตตรเถระ เดินทางไปยังดินแดนสุวรรณภูมิ และ พระมหินทเถระ พระนางสังฆมิตตาเถรี เดินทางไปยังประเทศศรีลังกา เป็นต้น โดยพระภิกษุและพระภิกษุณีเหล่านั้นได้นำต้นหรือกิ่งของต้นพระศรีมหาโพธิ์ไปด้วย

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 2 ถูกทำลายจนล้มตายอีกครั้งในสมัย พระเจ้าปรมวรมา แคว้นมคธของพระองค์ได้ถูกรุกรานโดย พระเจ้าสาธการ แห่งฮินดู จากแคว้นเบงกอล พระเจ้าสาธการได้ทรงรับสั่งให้ตัดต้นและขุดราก ใช้ฟางอ้อยสุ่ม ใช้น้ำมนต์ และเผาต้นพระศรีมหาโพธิ์ซึ่งมีอายุราว 900 ปี จนล้มตาย เจ็ดวันหลังจากนั้น พระเจ้าสาธการทรงอาเจียนเป็นพระโลหิต และสิ้นชีพิตักษัยที่พุททคยา ซึ่งพระเจ้าปรมวรมาเสด็จมาพอดี จึงตีทัพของเบงกอลแตกพ่ายไป และทรงให้ชาวบ้านรื้อดินมโค 1,000 ตัว เอน้ำนมที่ได้เทราดบริเวณต้นโพธิ์ที่ถูกเผา พระเจ้าปรมวรมา ทรงนอนคว่ำหน้าลงกับพื้น พร้อมอธิษฐานตามแบบพระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งภายหลังต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็แตกหน่องอกขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง จึงได้นับหน่อนี้เป็นต้นที่ 3

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 3

ในปี พ.ศ. 2418 นายพลโทเซอร์ อเล็กซานเดอร์ คันทิงแฮม ชาวอังกฤษ หัวหน้าคณะสำรวจพุทธสถานในช่วงอังกฤษปกครองประเทศอินเดีย ผู้ค้นพบสถานที่ตรัสรู้ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เดินทางไปเมืองพุททคยาเป็นครั้งที่สอง พบว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์ทรุดโทรมมาก ประชาชนชาวฮินดูในบริเวณนั้นได้ตัดกิ่งก้านไปทำเชื้อเพลิง ครั้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2421-2423 ได้เกิดพายุใหญ่ เป็นเหตุให้ต้นพระศรีมหาโพธิ์เปียดกับพระเจดีย์พุททคยา กระทั่งหักโค่นล้มลงไปทางทิศตะวันตกและล้มตายไปเอง ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 3 มีอายุยืนประมาณ 1,200 ปี

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 4

เป็นต้นที่ยังคงยืนต้นอยู่ที่พุททคยาในปัจจุบัน เป็น 1 ใน 2 หน่อที่แตกขึ้นมาจากต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ 3 ที่ล้มตายไป โดย ท่านเซอร์คันทิงแฮม ได้บำรุงดูแลหน่อที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2423 และนำอีกหน่อหนึ่งไปปลูกไว้ด้านทิศเหนือของพระเจดีย์พุททคยา ห่างจากต้นเดิมประมาณ 50 เมตร ปัจจุบัน “ต้นพระศรีมหาโพธิ์” ทั้ง 2 ต้นยังคงยืนต้นอยู่ แผ่กิ่งก้านสาขาเป็นร่มโพธิ์ทองของชาวพุทธ มีอายุยืนถึงทุกวันนี้กว่า 144 ปี

พระแท่นวัชรอาสน์

วัชรอาสน์หรือบัลลังก์เพชร เป็นแท่นหินสี่เหลี่ยม สลักเสลาอลวดลาย ศิลปกรรมเป็นแบบฉบับที่ศิลปะอินเดีย พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างขึ้นไว้ ณ รัตนบัลลังก์ ที่พระพุทธองค์ประทับตรัสรู้ใต้ควงไม้โพธิ์ ขนาดยาว 7 ฟุต 6 นิ้ว กว้าง 4 ฟุต 10 นิ้วหนา 1 ฟุตครึ่ง และสูง 3 ฟุต ตั้งอยู่ระหว่างพระเจดีย์พุทธคยา อยู่ทางทิศตะวันออกกับต้นพระศรีมหาโพธิ์ อยู่ทางทิศตะวันตก ลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมสลักด้วยหินทรายวางอยู่บนฐานที่ฉาบไว้ด้วยปูน บนพื้นผิวแกะสลัก เหมือนถักหินเป็นดาวสี่แฉก มีบางท่านมองว่าคล้ายเป็นเพชรที่เจียรระโนแล้ว มีซีกประดับอยู่ในเรือนแหวน ด้านข้างทั้งสองด้าน แกะสลักเป็นศิลปะคล้ายดอกบัว กับพญานาคแบบโบราณ และรูปดอกไม้อื่นๆ

การที่ทรงสร้างเป็นแท่นศิลา และเรียกว่า วัชรอาสน์ ก็เพื่อให้เป็นที่น้อมระลึกว่า เมื่อพระองค์ประทับนั่งที่โคนต้นโพธิ์นี้ เพื่อตรัสรู้ พระพุทธองค์ทรงตั้งสัตย์อธิษฐานว่า “แม่หนิง เอ็น กระตูก จะเหลื่ออยู่โดยเนื้อ และเลือดในร่างกายจะเหือดแห้งไปสิ้นตามที่ หากไม่บรรลุถึงประโยชน์สูงสุดอันบุคคลจะบรรลุได้ด้วยกำลังของบุรุษ ด้วยความเพียรของบุรุษ และด้วยความบากบั่นของบุรุษแล้ว จะไม่ยอมล้มเลิกเป็นอันขาด” หมายความว่า หากพระพุทธองค์ยังไม่ได้ตรัสรู้ ก็จะไม่ทรงลุกขึ้นจากที่นี่เลย ปณิธานนี้เป็นการแสดงน้ำพระทัยอันหนักแน่นมั่นคงของพระพุทธองค์ราวแท่นศิลา และในที่สุดพระพุทธองค์ก็ทรงบรรลุถึงจุดหมาย คือ ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

11.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ที่ ร้านอาหารไทย “*Thai Spice Seafood Cuisine*”

13.00 น. ขึ้นรถบัส ไปสักการะสถูป “*บ้านนางสุชาดา*” ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที แล้วจึงไปที่บริเวณสถานที่ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงอธิษฐานจิตลอยธาตุทองคำ “*ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา*”

บ้านนางสุชาดา

สถูปที่มองเห็นแวดล้อมด้วยหมู่บ้าน ตาลตันโต มีกองฟางสูงเรียงรายโดยรวมนั้น กล่าวกันว่า ตรงนี้เป็นบ้านของนางสุชาดา ธิดาภุมมพิแห่งตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ผู้ถวายข้าวมธุปายาสอันประณีตแด่พระมหาบุรุษก่อนการตรัสรู้ อยู่ห่างจากฝั่งแม่น้ำเนรัญชราประมาณ 200 เมตร ยืนทอดสายตาดูผ่านท้องทุ่งไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ จะเห็นเขาดงคสิริที่มีลักษณะเหมือนหัวช้างพาดวงอยู่ หากยกกล้องส่องไปทางตะวันออกเฉียงใต้ จะเห็นต้นขอปลาโคธ ที่นางได้ถวายข้าวมธุปายาสกับพระบรมศาสดา ซึ่งเป็นอาหารมื้อที่มีอันสงฆ์มากในกาลก่อนตรัสรู้

ในพระพุทธประวัติเล่าว่า นางสุชาดา เป็นธิดาของคฤหบดีผู้มั่งคั่งในตำบลนั้น ได้เคยตั้งปณิธานบูชาเทพารักษ์ครั้งเมื่อยังสาวว่า ขอให้ได้สามีที่มีตระกูลเสมอกันและขอให้บุตรคนแรกเป็นชาย ครั้นนางได้สามีและบุตรชายสมใจนึก จึงคิดจะหุงข้าวมธุปายาสอันประณีตด้วยเครื่องปรุงทุกประการไปบวงสรวงเทพารักษ์ที่ได้เคยบนบานไว้

ดังนั้น ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 จึงสั่งให้บ่าวไพร่ตระเตรียมทำข้าวปายาสเป็นการใหญ่ และกว่าจะสำเร็จเป็นข้าวปายาสได้ ก็ตกถึงเพลเที่ยงคืน นางสุชาดาจึงส่งนางปณณทาสีหญิงคนใช้ที่สนิทให้ออกไปทำความสะอาด แล้วกวาดที่โคนต้นไม้โคธพฤษภนั้น เพื่อจะได้จัดเป็นที่ตั้งเครื่องสังเวยเทพารักษ์

นางปทุมมาสิจิได้ตื่นแต่เช้า เดินทางไปยังนิโครธฤกษ์นั้น เห็นพระมหาบุรุษประทับนั่งอยู่ ณ ฌวณนั้น ผันพระพักตร์ทอดพระเนตรไปทางปราจีนทิศ (ตะวันออก) มีรัศมีพระกายแผ่ซ่านออกไปเป็นปริมณฑลงดงามยิ่งนัก นางก็นึกทักทกระหนกแนในจิตทันทีว่า วันนี้เทพดาเจ้าลงจากต้นไทรมา นั่งคอยรับข้าวปายาสของสังเวทยของเจ้านายด้วยมือทีเดียว นางดีใจรีบกลับมาแย่งเรือรบอกนางสุชาดาละล่ำละลักว่า เทพารักษ์ที่เจ้าแม่มุ่งทำพิธีกรรมสังเวชนั้น บัดนี้ได้มานั่งรออยู่ที่ฌวณไม้ไทรแล้ว ขอให้รีบไปเถิด

นางสุชาดามีความปลาบปลื้ม กล่าวว่า ขอให้เจ้าเป็นลูกคนโตของแม่เถิด แล้วจึงมอบเครื่องประดับแก่นางปทุมมาสิจิ และให้หยิบถาดทองมา 2 ถาด ถาดหนึ่งใส่ข้าวปายาสจนหมด มิได้เหลือเศษไว้เลย ข้าวปายาสเต็มถาดพอดี แล้วให้ปิดด้วยถาดทองอีกถาดหนึ่ง แล้วห่อหุ้มด้วยผ้าทองอันบริสุทธิ์

ครั้นนางสุชาดาแต่งกายงามด้วยอาภรณ์เสร็จแล้วก็ยกถาดข้าวปายาสขึ้นทูนเหนือเศียรเกล้าของนาง ลงจากเรือนพร้อมด้วยหญิงคนใช้เป็นบริวารติดตามมาเป็นอันมาก ครั้นถึงต้นไทรเห็นพระมหาบุรุษงามด้วยรัศมีดังนั้น ก็มีความโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง สำคัญว่าเป็นรุกขเทวดาโดยแท้ เดินยอกายเข้าไปเฝ้าแต่ไกลด้วยคารวะ ครั้นเข้าไปใกล้จึงน้อมถาดข้าวปายาสถวายด้วยความเคารพยิ่ง

ขณะนั้น บาทรดินอันเป็นทิพย์ ซึ่งภูมิการพรหมถวายแต่แรกทรงบรรพชา เกิดอันตรายหายไประจากที่นั้น พระมหาบุรุษก็ทรงเหยียดพระหัตถ์ออกรับ แล้วทอดพระเนตรดูนางสุชาดา แสดงให้นางรู้ชี้ว่า พระองค์ไม่มีบาตรจะถาดข้าวปายาสไว้ นางสุชาดาทราบชัดโดยพระอาการ ก็กราบทูลว่า หม่อมฉันขอถวายทั้งหมด พระองค์มีพระประสงค์ประการใด โปรดนำไปตามพระหฤทัยทั้งหมดเถิด แล้วถวายอภิวาทกราบทูลอีกว่า **“ความปรารถนาของหม่อมฉันสำเร็จฉันใด ขอสิ่งซึ่งพระหฤทัยของพระองค์ประสงค์จึงสำเร็จฉันนั้นเถิด”** แล้วนางก็ม้มลงกราบถวายบังคมลากลับเรือนด้วยความสุขใจเป็นล้นพ้น

แม่น้ำเนรัญชรา

อูรุเวลา เป็นชื่อตำบลใหญ่แห่งหนึ่งในแคว้นมคธ ตั้งอยู่ ณ ลุ่มแม่น้ำเนรัญชรา เป็นภูมิสถานที่สงบน่ารื่นรมย์ พระมหาบุรุษทรงเลือกเป็นที่บำเพ็ญเพียร ได้ประทับอยู่จนได้ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ภายใต้ร่มพระศรีมหาโพธิ์ ณ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ในตำบลนี้ และก่อนหน้านั้นในวันตรัสรู้ ทรงอธิษฐานลอยถาดข้าวปายาสที่นางสุชาดาถวายในแม่น้ำสายนี้ แม่น้ำเนรัญชรา จะเห็นน้ำใสไหลสะอาดก็เฉพาะฤดูฝน คือ ระหว่างพรรษกาลจนถึงประมาณทอดกฐินเสร็จ นอกนั้นน้ำจะแห้งขอดมีแต่ทราย

ในพระพุทธประวัติกล่าวว่า อูรุเวลกัสสปะ มหาสาวกองค์หนึ่ง เดิมเคยเป็นนักบวชประเภทชฎิล นับถือลัทธิบูชาไฟ ถือตัวว่าเป็นพระอรหันต์ สร้างอาศรมสั่งสอนลัทธิของตนอยู่ใกล้ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอูรุเวลา เพราะเหตุที่เป็นชาวกัสสปโคตรและอยู่ ณ ตำบลอูรุเวลา จึงได้ชื่อว่า อูรุเวลกัสสปะ ท่านผู้นี้เป็นคณาจารย์ใหญ่ที่ชาวราชคฤห์นับถือมาก มีน้องชายสองคน คนหนึ่ง ชื่อ นทิกัสสปะ อีกคนหนึ่ง ชื่อ คยากัสสปะ ล้วนเป็นหัวหน้าชฎิล ตั้งอาศรมอยู่ติดกันไปบนฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ไม่ไกลจากอาศรมของพี่ชายใหญ่ ต่อมาพระพุทธเจ้าได้เสด็จมา ทรงทรมานอูรุเวลกัสสปะด้วยอธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ จนท่านชฎิลใหญ่คลายพยศ ยอมมอบตัวเป็นพุทธสาวกขอบรรพชา ทำให้ชฎิลผู้น้องทั้งสองพร้อมด้วยบริวารออกบวชตามด้วยทั้งหมด ครั้นบวชแล้วได้ฟังพระธรรมเทศนาอาทิตตปริยายสูตรจากพระพุทธเจ้า ก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ทั้งสามพี่น้อง พร้อมด้วยบริวารทั้งหมดรวม 1,000 องค์ พระอูรุเวลกัสสปะได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางมีบริษัทใหญ่ คือ มีบริวารมาก

14.30 น.

ไปกันที่ “**เขาดงคสิริ**” เป็นสถานที่บำเพ็ญทุกรกิริยา ของมหาบุรุษ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30-45 นาที

เดินขึ้นเขาดงคสิริ ประมาณ 30 นาที ทางเดินขึ้นเขาเป็นทางลาดชัน มีขั้นบันไดช่วงใกล้ถึงถ้า ไม่เหนื่อยเท่าขึ้นเขาวัว ก่อน ที่นี้ขอทานเยอะ ชาวบ้านก็มาก เด็กไม่สุภาพและค่อนข้างวุ่นวาย การเดินทางมาที่นี่ต้องทำใจกันให้จงหนัก เพราะลูกหลานชุก ตั้งป้อมคอยขอทาน เรียกว่าตั้งแต่เข้าไปกระทั่งขากลับไม่ยอมลดราวาศอก คงตั้งใจจะให้เราหมดตัวให้ได้ หลายท่านรำคาญ ให้อดทนว่าเหมือนมาบำเพ็ญทุกรกิริยา ให้สร้างกำลังใจทำจิตให้เป็นกุศล ท่องคาถา “ไม่สบตา ไม่มองหน้า ไม่เจรจา” แล้วจะแคล้วคลาดปลอดภัย

เขาดงคสิริ

ทิวเขาดงคสิริ ทอดยาวมองเห็นแต่ไกล ห่างจากเจดีย์พุทธคยาประมาณ 7 กม. ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องข้ามน้ำเนรัญชราไป ผ่านทุ่งนาโล่ง ๆ และหมู่บ้านเล็ก ๆ 4-5 แห่ง จึงจะมองเห็นหน้าผาสูงชันบนทิวเขาใหญ่ยาวเป็นพืดทอดไปไกล

กว่าจะเดินขึ้นถึงปากถ้ำบำเพ็ญทุกรกิริยา ต้องใช้เวลาให้ไม่น้อยกว่า 30 นาที ทั้งที่มีทางขึ้นเป็นหินปูน บางแห่งเสริมด้วยคอนกรีต ซึ่งพระลามะชาวธิเบตพากันสร้างไว้ เมื่อขึ้นไปจะมีวัดลามะธิเบต สงฆ์สามเณรอาศัยอยู่ สามารถนั่งพักดื่มน้ำให้หายเหนื่อยแล้วค่อยไปชมถ้ำ ซึ่งเป็นโพรงดิน ๆ ยาวประมาณ 4 เมตรเศษ กว้างประมาณ 3 เมตร และสูงก็ประมาณ 3 เมตรเท่านั้น แยกหินคาน้ำเทวรูปศิลาสีดำไปตั้งไว้ มีรูปปั้นพระมหาบุรุษ ปางบำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่ในถ้ำ 1 องค์

สถานที่แห่งนี้เชื่อกันว่า เป็นที่พระมหาบุรุษทรงบำเพ็ญระหว่างบำเพ็ญทุกรกิริยา คือการทรมานพระองค์อย่างแสนสาหัสแบบอัตตทิลมถาญโยค ตามความเชื่อของบุคคล สมัยนั้นว่า สามารถหลุดพ้นได้จริง จึงทรงกระทำทุกรกิริยาด้วยประการทั้งหลายยิ่งกว่าจะมีฤทธิหรือดาบสผู้ใดในอดีตได้บำเพ็ญมาแล้ว และในที่สุดทรงอดอาหารจนพระสรีระซูบซีดเศร้าหมอง เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ชาวบ้านที่มาเลี้ยงวัวและสัตว์อื่น ๆ แถบดินเขาพบปะพระองค์เข้า ก็พากันตกใจทักว่า เดิมพระมหาโพธิสัตว์มีรูปร่างมั่งมีนัก แต่บัดนี้ดูผอมคล้ำไปสิ้น น่าเอนจอนาถนัก รวมเป็นเวลาทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาอย่างแสนสาหัสถึง 6 ปี จึงรู้ว่าเดินทางผิด เป็นทางตัน ที่ไม่อาจนำไปสู่ความรู้แจ้งได้

ครั้งนั้นสมเด็จพระอมรินทราบหาราช ทรงกระทำนิมิตรหมายด้วยการทรงพิณทิพย์ 3 สาย ดิดถวายเป็นพระบรมศาสดา สายหนึ่งตึงนัก เมื่อตึงก็ขาดกระเด็นไป อีกสายหนึ่งหย่อนนัก เมื่อตึงก็ไม่บรรลือเสียง ส่วนอีกสายหนึ่งไม่ตึง ไม่หย่อน ครั้นตึงเข้าก็ส่งเสียงไพเราะ เป็นที่เจริญจิต พระพุทธองค์ทรงพิจารณาเห็นแจ้งว่า ทางสายกลางเท่านั้นที่จะช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นได้จริง และทรงทราบวาทะหลักวิชาโบราณของพวกพราหมณ์เป็นของเหลวไหลนั่นคือ การทำทุกรกิริยา ทรมานตัวเอง ๆ นานา มัชฌิมาปฏิบัติเป็นหนทางโพธิญาณโดยแท้ จึงควรขบฉันซึ่งภัตตาหาร บำรุงพระสรีระให้อิ่มหนา มีกำลังแล้ว จึงเจริญจิตภาวนาได้ เมื่อจิตใจสะอาดผ่องใส คิโตะไรก็ปลอดโปร่ง เป็นทางถูกต้องด้วยธรรมชาติตนเอง จากนั้นจึงทรงจับบาตรเสด็จโคจรบิณฑบาตในคามนิคมดังแต่ก่อน

การที่พระองค์กลับมาเสวยภัตตาหารบำรุงเลี้ยงร่างกายให้มีเรี่ยวแรง เป็นเหตุที่ทำให้ปัญจวัคคีย์ คือ นักบวช 5 คน ที่เฝ้าอุปฐากพระมหาบุรุษ เห็นพระองค์สละเสียซึ่งอุกฤษฏีวัณณะเช่นนั้น เข้าใจว่าทรงสิ้นหนทางตรัสรู้โพธิธรรม หันมาบำเพ็ญตนเป็นคนมักมากในการกินอยู่เสียแล้ว ก็สันศรัทธาเลื่อมใส ละทิ้งพระองค์ เดินทางไปป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมื่อปัญจวัคคีย์หลีกหนีไปเช่นนั้น ทำให้พระองค์ทรงบำเพ็ญพรตเป็นเอกเทศได้ จนในที่สุดทรงได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ ณ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์พุทธคยา

- 16.00 น. ขึ้นรถบัสกลับพุทธคยา ก่อนกลับโรงแรมที่พัก พาไปเที่ยว “วัดโคโจเคียว” (Big Buddha)
วัดญี่ปุ่นหนึ่งในพุทธคยาอินเดีย ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30-45 นาที

- 17.30 น. กลับถึงโรงแรมที่พักที่พุทธคยา (Hotel Bodhgaya Regency / Hotel Sujata)
ให้เวลาอิสระ ซ้อปปิ้ง เดินเที่ยวซื้อของฝากของที่ระลึก
- 19.30 น. รับประทานอาหารค่ำ แล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย

DAY 05 วันอาทิตย์ที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

พุทธคยา – กรุงเทพฯ (ดอนเมือง)

- 05.00 น. ตื่นนอน
- 06.00 น. นำกระเป๋าเดินทาง ออกมาวางไว้หน้าห้องพักให้เรียบร้อย พนักงานจะลำเลียงกระเป๋าขึ้นรถ
รับประทานอาหารเช้า ที่ห้องอาหารโรงแรม
- 07.00 น. เช็กเอาท์ ขึ้นรถเดินทางไปสนามบิน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที
- 07.30 น. พร้อมกันที่สนามบินคยา เช็กอิน ออกบัตรโดยสาร และโหลดกระเป๋าเดินทาง
** จำกัดจำนวนกระเป๋าโหลด คนละ 1 ใบ น้ำหนักกระเป๋า ไม่เกิน 20 กิโลกรัม*
- 10.40 น. ออกเดินทางจาก พุทธคยา มุ่งหน้าสู่ สนามบินดอนเมือง
สายการบินแอร์เอเชีย เที่ยวบิน FD123 ใช้เวลาเดินทาง 3 ชั่วโมง
รับประทานอาหารกลางวัน * มีอาหารให้บริการบนเครื่องบิน
- 14.50 น. กลับถึง “สนามบินดอนเมือง” สวัสดิ์ประเทศไทย

จบโปรแกรมทัวร์- โปรแกรมการเดินทาง อาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของช่วงเวลา และสถานการณ์เฉพาะหน้า

ราคาทัวร์ ท่านละ 23,000 บาท

- * วีซ่าอินเดีย อยู่แล้ว หักส่วนลด ท่านละ 950 บาท
- * ต้องการพักเดี่ยว จ่ายค่านอนเดี่ยวเพิ่ม ท่านละ 5,000 บาท

ราคานี้รวม-

ค่าวีซ่าอินเดีย *เป็น e-Tourist VISA อายุ 30 วัน
อาหารมื้อหลักทุกมื้อ รวม ชา กาแฟ และของหวาน
ค่าน้ำดื่ม (น้ำเปล่าบรรจุขวด) ไม่จำกัดจำนวน แต่กรุณาดื่มอย่างรู้คุณค่า
ที่พัก **โรงแรมตามที่ระบุ** พักห้องละ 2 ท่าน (กรณีขอพักห้องละ 3 ท่าน ต้องนอนเตียงเสริม)
ค่ารถบัสปรับอากาศ 45/49 ที่นั่ง ตลอดเส้นทาง
เงินทำบุญ ค่าธรรมเนียม , กรณีเข้าใช้บริการห้องน้ำที่วัดไทย
ค่ารถสามล้อ ระหว่างเดินทางในพุทธคยา และ นาลันทา เฉพาะการเดินทางตามโปรแกรม
ค่าเรือ ล่องเรือแม่น้ำคงคา รวมกระถางดอกไม้
ค่าบัตรเข้าชมสถานที่ต่างๆ เฉพาะตามที่ระบุในโปรแกรม
ค่าบริการ ไกด์คนไทย หัวหน้าทัวร์คนไทย และ Escort ผู้ช่วยหัวหน้าทัวร์ชาวอินเดีย
ประกันการเดินทาง ครอบคลุมภายใต้ข้อตกลงที่มีไว้กับบริษัทประกันชีวิต

ราคานี้ไม่รวม-

ค่าตัวเครื่องบิน สายการบินตามที่ระบุในโปรแกรม ราคา 19,500 บาท
อาหารกลางวัน ที่สนามบินเดลี วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567
ค่ากล้องถ่ายรูป และ ค่ากล้องวิดีโอ
ค่าทิป ไกด์คนไทย , หัวหน้าทัวร์คนไทย Escort หรือผู้ช่วยหัวหน้าทัวร์ ชาวอินเดีย , คนขับรถ , เดีร์กร
ค่าใช้จ่าย ในการตรวจโควิด-19 ที่อินเดีย ในทุกกรณี (ถ้ามี)
ค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล หรือ ค่ากักตัวที่ประเทศอินเดีย (ถ้ามี)
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในรายการ

เงินทิป

พนักงานยกกระเป๋า ที่โรงแรม ควรให้ 20 บาท (40 รูปี) ต่อกระเป๋า 1 ใบ
ให้ทิปขั้นต่ำ 1,000 บาท (สำหรับ ไกด์ หัวหน้าทัวร์คนไทย และ ทีมงานอินเดีย)

เงื่อนไขการให้บริการ

จองล่วงหน้าตามเวลาที่กำหนด ชำระเงินตามเงื่อนไขข้างต้น

กรณีขอยกเลิกการเดินทาง **ยึดเงินมัดจำ** และหักค่าใช้จ่ายตามที่เกิดขึ้นจริง
และ/หรือ ขอยกเลิกการเดินทาง น้อยกว่า 30 วัน เก็บค่าใช้จ่ายเต็มจำนวน

กรณีเกิดการระบาดต่างๆจนทำให้ไม่สามารถเดินทางได้ ขอสงวนสิทธิ์ในการ เลื่อน/ยกเลิกการเดินทาง ตามแต่สถานการณ์เฉพาะหน้า

เมื่อท่านออกเดินทางกับคณะแล้ว หากท่านงดการใช้บริการรายการใดรายการหนึ่ง เช่น ไม่เที่ยวบางรายการ ไม่ทานอาหารบางมื้อ
หรือไม่เดินทางพร้อมคณะ ถือว่าท่านสละสิทธิ์ ไม่อาจเรียกร้องค่าบริการและเงินมัดจำคืนได้ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น กรณีที่การตรวจ
คนเข้าเมืองทั้งที่ประเทศไทยและในต่างประเทศ ปฏิเสธมิให้เดินทางออกหรือเข้าประเทศในรายการเดินทาง หรือ กรณีความล่าช้า
จากสายการบิน การประท้วง, การนัดหยุดงาน, การก่อกวนจลาจล ทางเราขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่คืนค่าบริการไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อ
ท่านตกลงชำระเงิน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ถือว่าท่านได้ยอมรับเงื่อนไขข้อตกลงต่างๆ ที่ได้ระบุไว้แล้วทั้งหมด

กรณีเจ็บป่วยระหว่างเดินทาง หรือในขณะที่อยู่ในประเทศอินเดีย เบื้องต้นจะรักษาตามอาการ ทั้งนี้ผู้ร่วมทางต้องดูแลตัวเอง หากมี
อาการหนักจะนำส่งโรงพยาบาลที่อินเดีย เพื่อให้เข้ารับการรักษา หากต้องการเดินทางกลับประเทศไทยก่อนกำหนด สามารถทำได้
โดยคิดค่าใช้จ่ายตามที่เกิดขึ้นจริง ณ ขณะนั้น

การเตรียมตัวเดินทาง

© สำหรับผู้เดินทางพร้อมคณะ

วันแรกที่สนามบิน

ค่าเตือน -

1. กระเป๋าใบเล็กที่ถือขึ้นเครื่อง
ให้ระวังเรื่อง **ปริมาณของเหลว**
ยาสีฟัน โฟมล้างหน้า เจล หรือของเหลวอื่นๆ
X ห้ามเกิน 100 มิลลิลิตร (ดูจากปริมาณระบุที่สลากบรรจุภัณฑ์)
2. **Power Bank**, แบตเตอรี่สำรอง และ ถ่านไฟฉาย
ให้ถือขึ้นเครื่อง **X ห้ามนำใส่กระเป๋าเดินทางใบใหญ่**
3. **ถ่านไฟฉาย AA** ถือขึ้นเครื่องได้คนละ ไม่เกิน 4 ก้อน

ซิมการ์ด (เล่นเน็ต)

ถ้าต้องการเล่นเน็ต ในขณะที่อยู่อินเดีย

ถ้าใช้ AIS อยู่แล้ว ให้ซื้อ **"แพ็คเกจ ดาต้า โรมมิ่ง"** ราคาขั้นต่ำ 399 บาท

หรือ ซื้อซิมใหม่

แนะนำ **SIM2Fly** ของ AIS

สัญญาณแรงที่สุด และ ไม่ค่อยมีปัญหา
หาซื้อได้ที่ ร้าน AIS ทุกสาขา
ราคา 399 บาท เน็ต 4 GB ใช้ได้ 8 วัน
หรือ ตามโปรโมชั่น

TRUE ก็ใช้ได้

สอบถามราคา และ เงื่อนไขการใช้งาน
ได้ที่ศูนย์บริการ ของค่ายมือถือ

การแลกเงิน ที่อินเดียใช้เงินสกุล Rupee (อินเดียรูปี)

วิธีแลกเงิน

1. แลกเงินรูป ไปจากไทยได้เลย ร้านแลกเงินที่แนะนำ คือ
ร้านซูเปอร์ริชไทยแลนด์ (สีเขียว) <https://www.superrichthailand.com>
*สำนักงานใหญ่ (สาขาราชดำริ) ไปแลกได้เลย ไม่ต้องโทรจอง
*สาขาอื่นๆ ต้องโทรไปจองเงินก่อน โทร. 02-254 4444
2. เตรียม "เงินบาท" ไปจากไทย แล้วค่อยไปแลกเงินรูป เมื่อเดินทางไปถึงอินเดีย
(แลกกับ Escort ทีมงานของทัวร์ ที่อินเดีย)

แบงค์ย่อยเงินรูป สำหรับใช้จ่ายซื้อของเบ็ดเตล็ด (แบงค์ 20 หรือ 100 รูปี)

ทัวร์จะเตรียมไว้ให้ที่อินเดีย สามารถแลกกับทีมงานได้ เมื่อไปถึงที่อินเดีย
จะมีคิดเงินค่าแลกนิดหน่อย ตามที่ต้องจ่ายให้ร้านรับแลกเงิน

อุณหภูมิ & สภาพอากาศ

เดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย 15-25 องศา

บางวัน ถ้าหมอกลงจัด อาจต่ำกว่า 20 องศา

บางวัน แดดแรงๆ อาจร้อนถึง 30 องศา

โดยทั่วไป อากาศเย็นสบาย อาจมีรู้สึกหนาวในบางวัน

ในตอนเช้าและตอนค่ำ อุณหภูมิจะลดต่ำลงเล็กน้อย

ในตอนกลางวัน อุณหภูมิอุ่นขึ้นบ้าง แดดแรง

คำเตือน! **มีฝุ่น PM 2.5 ค่อนข้างมาก**

การเตรียมเสื้อผ้า & รองเท้า

เสื้อผ้า ควรเป็นชุดที่สุภาพเรียบร้อย ดูงดงามเหมาะสมในการไป สังเวชนียสถาน ไม่ควรใส่ กางเกงขาสั้น หรือกระโปรงสั้น เหนือเข่า สุภาพสตรีห้ามใส่เสื้อคอลึก หรือเสื้อรัดรูป

รองเท้า ใส่ตามสะดวก เลือกที่ใส่สบาย เดินสะดวก ถอดใส่ได้ง่าย เพราะต้องใส่ๆ ถอดๆ กันอยู่บ่อยๆ รองเท้าสำคัญมากสำหรับการเดินทาง กรุณาเลือกให้เหมาะสมและดูแลให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ รองเท้าที่มีราคาแพง คู่รักคู่หวง ไม่ควรเอาไป **ระวังรองเท้าหาย**

ปลั๊กไฟ ปลั๊กพ่วง

ปลั๊กแปลงขาเสียบ เตรียมไปด้วย เพราะที่อินเดียส่วนใหญ่ใช้ปลั๊กขากลม

ถ้าเครื่องใช้ไฟฟ้าของท่าน (โดยเฉพาะที่ชาร์ตกล้อง) เป็นแบบขาแบนจะหาที่เสียบยากหน่อย

ควรหาปลั๊กพ่วงเล็กๆ ติดไปด้วย เพราะถ้าต้องชาร์ตหลายคน จะได้ไม่มีปัญหา

ลักษณะปลั๊กไฟ ที่อินเดีย เป็นแบบนี้

ตัวอย่างปลั๊กเสียบ ที่นำไปใช้ที่อินเดียได้

ตัวอย่างปลั๊กพ่วง ที่ควรนำไปด้วย

ควรเอาอะไรไปอีกบ้าง ?

หมวกกันแดด แว่นกันแดด

โลชั่นบำรุงผิว อากาศแห้งมาก

โลชั่นกันแดด แดดแรง เอาแบบค่า SPF สูงๆไปเลย

ลิปมัน อากาศแห้งมาก ปากอาจแห้งจนแตก ควรมีพกไปด้วย

ผ้าอนามัย สาวๆไม่ควรลืม เพราะว่าจะหาซื้อลำบาก ยี่ห้อไม่คุ้นเคย

กระดaches **ทิชชูเปียก** พกไปใช้ส่วนตัว ที่อินเดียหาซื้อยาก

กระติกน้ำ ใส่น้ำร้อนหรือน้ำเย็น พกพาไว้เป็นส่วนตัว

ร่มคันเล็กๆ ช่วยได้ทั้งในวันที่ฝนตกหรือแดดออก

ที่ชาร์ตแบตเตอรี่ ทั้งของกล้องและโทรศัพท์มือถือ

ไม้หนีบ เวลาตากผ้าผืนๆหน่อยๆในที่พัก หนีบไว้กันปลิว

ไม้แขวนเสื้อ ติดไปสัก 2-3 อัน ไว้แขวนเสื้อผ้า

ถุงพลาสติก ไว้ใส่เสื้อผ้าที่ใส่แล้ว เป็นถุงขยะ หรือใส่ของก็ได้

ถุงใส่ของ Shopping Bag ลดโลกร้อนเวลา Shopping

ขนมให้พลังงาน ขนมขบเคี้ยว ไว้กินบนรถ เพื่อหาระหว่างทาง

Mask **ผ้าปิดจมูก** **Covid** **กันฝุ่น** ควรมีสารองเผื่อไปเยอะๆ

ยาประจำตัว สำหรับท่านที่มีโรคประจำตัว

ยาทากันยุง เตรียมไปด้วย ยุงค่อนข้างเยอะ

เจลล้างมือ ทำความสะอาดมือบ่อยๆ

ของใช้ส่วนตัว

ควรมีของใช้ส่วนตัวไปเองด้วย

โรงแรมที่อินเดีย อาจมีของที่คุณภาพไม่ดีพอ

ผ้าเช็ดตัว แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ ครีมอาบน้ำ ยาสระผม

ครีมนวดผม หมวกคลุมผม ผ้าเช็ดตัว ควรเตรียมไปเองทุกสิ่ง

กระเป๋าเดินทาง

คำเตือน.. เนื่องจากมันเป็น ประเทศอินเดีย

กระเป๋าเดินทางของเรา มีความเสี่ยงสูงที่จะยับเยินเสียหาย จากการเดินทาง
ดังนั้น ถ้ามันเป็นกระเป๋าใบรัก ใบเก่ง ที่รักมาก หวงมาก ก็ไม่ควรเอาไป
ควรใช้ใบที่มันเย็นๆ โทรมๆจะดีที่สุด ถ้ามันขาด มันเป็นรอย มันแตกหักเสียหาย
จะได้ไม่เสียใจและเสียต๋าย

กระเป๋าลาก สามารถใช้ได้
ขนาดไม่ควรเกิน 28 นิ้ว

1. กระเป๋าเดินทางใบใหญ่ (โหลดใต้เครื่อง)

ใช้ตามที่สะดวก เพราะเราใช้รถเหมาตลอดเส้นทาง
ไม่ต้องแบกเอง แต่ก็ไม่ควรจะมีขนาดใหญ่โตมากเกินไป
เพราะกระเป๋าจะต้องยกขึ้นยกลงจากรถ เวลาเปลี่ยนเมือง
ถ้าหนักหรือใหญ่เกินไป อาจจะล้งหล่น ตอนยกขึ้นลง
อาจเกิดเหตุ หูหรือล้อกระเป๋าแตกหักเสียหายได้

กระเป๋าที่โหลดใต้เครื่อง "จำกัด" จำนวนกระเป๋า
ท่านละ 1 ใบ เท่านั้น
น้ำหนักกระเป๋า ไม่เกิน 20 กิโลกรัม

2. กระเป๋าพกพา (ถือขึ้นเครื่อง)

ขนาดเล็ก ใส่พาสปอร์ต เงิน กล้องถ่ายรูป
สิ่งของจำเป็น และของมีค่าส่วนตัว
สามารถถือได้ 1-2 ใบ

ปล. ให้ระวังเรื่องของเหลว

ยาสีฟัน โฟมล้างหน้า เจล หรือของเหลวอื่นๆ

X ห้ามเกิน 100 มิลลิลิตร (ดูจากปริมาณระบุที่สลากบรรจุภัณฑ์)

กระเป๋าที่ถือขึ้นเครื่อง
กำหนดน้ำหนัก รวมทุกใบ
ไม่เกิน 7 กิโลกรัม

➤ ข้อควรทำ

กรณีกระเป๋าหาย ไม่ไปถึงที่หมายตามกำหนด **ให้ถ่ายรูปกระเป๋าทุกใบ** ไว้ในโทรศัพท์มือถือ เพื่อง่ายต่อการติดตาม
ควรจัดเตรียม ชุดชั้นในสำรอง เผื่อไว้ในกระเป๋าที่ถือขึ้นเครื่อง

ของที่ต้องเตรียมไว้ในรถ ขณะเดินทาง

ระหว่างเดินทาง ควรมีกระเป๋าหรือเป้ใบเล็ก
ใส่ของจำเป็น หยิบฉวยได้ง่าย ไว้บนรถสักใบ
เพราะกระเป๋าเดินทางใบใหญ่ อาจต้องเก็บไว้ข้างใต้รถ
ไม่สะดวกให้หยิบของระหว่างทาง

1. เสื้อ Jacket สักตัว ไว้กันหนาวบนรถ ผ้าพันคอ หมวก ติดรถไว้ให้หยิบง่าย ๆ เราต้องนั่งรถกันนานหลายชั่วโมง
แอร์บนรถ หนาว และ เย็นมาก ปรับหรือไม่ได้ ลมแอร์เย็นๆเป่าลงหัวเวลานั่งรถ ระวังไม่สบาย
2. เตรียม power bank , สายชาร์ต
3. Mask หรือ หน้ากากผ้า ป้องกันโควิด ป้องกันฝุ่น ยาสามัญประจำตัว และ ของจำเป็นส่วนตัว อื่น ๆ

บริเวณพระมหาเจดีย์ & ต้นพระศรีมหาโพธิ์

ต้องถอดรองเท้า ภายในบริเวณ พระมหาเจดีย์พุทธคยา และ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ไม่อนุญาตให้ใส่รองเท้าเข้าไป ดังนั้นทุกท่านจะต้องถอดรองเท้าไว้ด้านนอก (สามารถใส่ถุงเท้าได้)

แนะนำให้เตรียม **ถุงผ้า และ ถุงพลาสติก** ถอดรองเท้าใส่ถุงพลาสติก แล้วเก็บไว้ในถุงผ้า ถือไว้กับตัว ท่านที่ใส่ถุงเท้า ควรเตรียมถุงเท้าไปหลายๆคู่ แนะนำให้ใส่รองเท้าแตะแบบสวม จะได้ถอดง่ายและใส่ถุงเท้าได้

ข้อห้าม ที่ พระมหาเจดีย์พุทธคยา และ ต้นพระศรีมหาโพธิ์
ห้าม นำโทรศัพท์มือถือ ไอโฟน ไอแพด แท็บเล็ต สายชาร์ต หูฟัง นาฬิกา Smart Watch ทุกยี่ห้อ ทุกรุ่น เข้าไปภายในบริเวณ โดยเด็ดขาด !!

ถ้าต้องการถ่ายรูป ให้เตรียมเป็นกล้องถ่ายรูป และต้องซื้อบัตร **ค่ากล้อง** วันละ 100 รูปี ต่อ กล้อง

เก้าอี้สนาม รถเข็น

สำหรับท่านที่ขาหรือหัวเข่าไม่ค่อยดี และไม่สามารถนั่งกับพื้นได้
ถ้าต้องการเก้าอี้ยาว ให้จัดเตรียมกันไปเอง เราไม่มีเตรียมให้

* ท่านที่ใช้รถเข็น ต้องมีคนไปช่วยเข็น
ทางทัวร์ไม่สามารถจัดทีมงานไปเข็นให้ได้

คำเตือนมิจฉาชีพ ที่ พุทธคยา ปัจจุบันนี้ มีมิจฉาชีพ ค่อนข้างเยอะ

- 1) ระหว่างทางจาก โรงแรมที่พัก ไป-กลับ พระมหาเจดีย์พุทธคยา
มีมิจฉาชีพ ล้วงกระเป๋า ให้พึงระวัง โดยเฉพาะเวลาเดิน หรือ นั่งรถสามล้อ โดยลำพัง
- 2) ภายในบริเวณ พระมหาเจดีย์พุทธคยา และ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีมิจฉาชีพ ล้วงกระเป๋า ขโมยกระเป๋า เวลาเรานั่งหลับตา ทำสมาธิหรือสวดมนต์ ให้พึงระวัง อย่าวางกระเป๋าไว้ใกล้ตัว
- 3) ที่ พระมหาเจดีย์พุทธคยา และ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีพระสงฆ์และสามเณรปลอม (คนอินเดียแต่งกายคล้ายพระสงฆ์หรือสามเณร) เช่น ทำทีเป็นเก็บใบโพธิ์ให้ แล้วมาขอเงินทำบุญ หรือ มาขวนควยเพื่อขอเงินทำบุญ ให้พึงระวัง

**โปรดระวัง
มิจฉาชีพ**